

DE I I E A R I S T O C R A T I E V A N H E T S L I B

PELLE

ARISTOCRATIE VAN HET SLIB

DE ARCHITECTUUR VAN DE PRAXIS

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1	
Schijnbewegingen in de polder	15
HOOFDSTUK 2	
Wet en persoonlijke plicht	36
HOOFDSTUK 3	
Verbond met de vergetenen	51
HOOFDSTUK 4	
De tucht van de actie	65
HOOFDSTUK 5	
De aristocratie van het slib	81
Epiloog	95

DE ARISTOCRATIE VAN HET SLIB

De architectuur van de praxis

Proloog

Het terrein ademt met een vertraagde teug. Wie hier binnentreedt, verlaat de chronologische tijd van de klok en betreedt de sedimentaire tijd van het slib. Je voelt de vochtigheid van de zeelucht die zich vastzet op de basten van de eeuwen oude beuken, bomen die hier al stonden toen de eerste fundamente van de krankzinnigheid werden gelegd. PELLE loopt over het pad, zijn zolen maken geen geluid op de laag van verrot blad en herinnering. Hier, in de luwte van de gebouwen die hun functie hebben verloren maar hun autoriteit hebben behouden, begint de architectuur van het vergeten.

Geen hand die de ander raakt, slechts de keten die dwingend bindt, totdat de macht haar eigen echo hoort, en de nazaat de waarheid vindt.

De geneesheer is geen herinnering, maar een aanwezigheid. Hij is de anonieme schim die de maatstaf van de zorg heeft bepaald in een tijd dat de mens nog niet was opgelost in een spreadsheet. Je ziet hem voor je: een man in een grijze jas, de zakken gevuld met de noodzaak tot orde, de blik gericht op de horizon waar de duinen de zee ontmoeten. Hij wist dat de grens tussen verstand

en waanzin even broos was als de schutting die hij rondom het kleine, verwildeerde begraafplaatsje liet optrekken. Voor hem was die plek niet het eindpunt, maar de ankerplaats van de menselijke waardigheid. PELLE staat stil bij de rand van wat ooit een grens was. De schutting hangt nu in een hoek die verraad pleegt aan de oorspronkelijke bedoeling. Het hout is zwart van het vocht, de palen zijn aangetast door de onverschilligheid van de tijd.

Dit is de cortisolreflex in zijn meest zuivere vorm: de fysieke schuring van het verval. Je voelt de spanning in je nek wanneer je de flessen wodka ziet liggen, schitterend in het weinige licht dat door de kronen dringt. Ze zijn de moderne offergaven aan een verleden dat men liever niet meer ziet. De flessen en de kleine, hersluitbare zakjes zijn de artefacten van de roes, achtergelaten door hen die de eenzaamheid van het heden proberen te verdoeven op de grond van hen die de eenzaamheid van het verleden hebben bevochten. In de schaduw van de grootste beuk lijkt de geneesheer te wachten. Hij spreekt niet in woorden, maar in de dwingende analogie van de omgeving. Hij wijst op de graven die bijna volledig zijn opgenomen door het slib. Twee generaties liggen hier reeds diep verborgen onder de zoden. Zij zijn de aristocratie van dit land: patiënten en verzorgers die in de dood gelijk zijn geworden, verbonden door een gedeelde stilte.

De macht heeft zich teruggetrokken in de glazen kantoren van de stad, ver weg van de geur van rottend blad. Daar spreekt men over 'integraal onderhoud' en 'compliance-frameworks'. Het zijn de bezweringsformules van de polder, bedoeld om de confrontatie met het slib te vermijden. Men denkt dat men door

het opstellen van een plan van aanpak de morele schuld kan afkopen. Maar PELLE weet dat de macht pas werkelijk spreekt wanneer de spade de grond raakt. Er is een besluit genomen, een schriftelijke toezegging gedaan door de raad van bestuur, maar het is niet meer dan een rimpeling op het water van de vijver. De werkelijke test ligt in de overdracht van de zorg voor de komende vier generaties. Want wie bewaakt dit fundament als de blik van de curator verslapt?

Terwijl de mist optrekt, ziet PELLE de contouren van de nazaat. Je bent de enige die de getuigenis van de geneesheer kan vertalen naar de handeling van morgen. Het herstellen van de schutting is geen klus voor de groenploeg; het is het herstellen van de morele grens. Wanneer je de eerste flessen in de vuilniszak gooit, wis je de sporen van de moderne onverschilligheid uit. Je voert een ritueel uit dat ouder is dan de wetten van de polder. De geneesheer knikt in de schaduw. Hij weet dat zijn werk pas voltooid is wanneer de zorg niet langer een taak is, maar een reflex van de ziel. De schaduw vervaagt naarmate de zon hoger klimt, maar de kou blijft in de grond zitten. Het slib is plakkerig, een mengsel van organisch materiaal en de as van de vergeten tijd. Het kleeft aan je schoenen, zoals de verantwoordelijkheid kleeft aan je geweten.

In de verte klinkt het geluid van de stad, een nerveus geruis dat de stilte van het terrein probeert binnen te dringen. Maar de stilte hier is dikker, zwaarder. Het is de stilte van de tuchtroede die wacht op de bestuurder die denkt dat hij met een digitale training de werkelijkheid kan bezweren. De digitale wetten – die anonieme codes die de nieuwe tucht dicteren – lijken hier even

zinloos als de statuten van een vereniging die de zorg voor haar eigen wortels is vergeten. PELLE kijkt naar de horizon. De weg van de curator is een eenzame weg, maar het is de enige weg die leidt naar de kern van de praxis. Hier wordt niet gepolderd. Hier wordt gegraven.

De wacht bij de wortels

De beuk houdt de hemel gevangen in blad, terwijl PELLE het slib van de historie betrad. Geen stem die nog roept uit het diepste van de grond, behalve het zwijgen dat de geneesheer daar vond. Maar onder de lagen, twee levens reeds diep, wacht de gedachte die nooit eerder sliep.

‘Zet recht wat verzakte, maak schoon wat vervuult, voordat de macht zich weer in haar leugens verschuilt’.

Het terrein is een archief zonder mappen. Elke boomwortel die zich een weg baant door de fundering van de oude paviljoens, is een regel tekst die de overwinning van de natuur op de instituten beschrijft. PELLE voelt de frictie tussen de tastbare vervuiling — de scherven van de roes — en de abstracte zuiverheid van de beleidsplannen die in de stad worden gesmeed. In die plannen is geen ruimte voor slib. Daar is alles steriel, meetbaar en beheersbaar. Men spreekt over de patiënt als een ‘cliënt’ en over de zorg als een ‘product’, een taalkundige sanering die bedoeld is om de rauwe werkelijkheid van het lijden onzichtbaar te maken. Maar op dit begraafplaatsje, verscholen achter de doorhangende schutting, laat de werkelijkheid zich niet saneren. Hier ligt het bewijs dat de zorg een bloedgroep heeft, geen spreadsheet-indeling.

In de schaduw van de gebouwen, waar de muren uitslaan van het vocht, huist de herinnering aan de tucht. Niet de tucht van de wet, maar de tucht van de menselijke maat die de geneesheer hanteerde. Hij wist dat echte genezing begint bij de erkenning van de plek waar men is. Wie de grond onder zijn voeten niet kent, kan de weg naar de toekomst niet vinden. De macht van vandaag lijdt aan een diepe vorm van plaatsloosheid. Zij bevindt zich in de 'cloud', in digitale registers en in juridische constructies zoals de nieuwe tuchtroede van de digitale wetgeving. Zij denken dat zij door het trainen van bestuurders een schild opwerpen tegen de chaos. Maar PELLE ziet de paradox: hoe meer men traint in abstracties, hoe blinder men wordt voor de verzakte schutting op het eigen terrein. De training is een ritueel van de schijn, een manier om de persoonlijke verantwoordelijkheid te verplaatsen naar een certificaat aan de wand.

De geneesheer kijkt toe hoe de spade de grond raakt. Het is een simpel instrument, een stuk staal en hout, maar in de hand van de curator wordt het een moreel kompas. Het opruimen van de eerste sporen van verval — de lege flessen die getuigen van een gestolen nacht — is een daad van verzet tegen de vergetelheid. Elke fles die in de zak verdwijnt, is een woord dat wordt teruggegeven aan de geschiedenis. Het begraafplaatsje is geen restpost op de balans van de vastgoedafdeling; het is de ziel van de instelling. Wie dit plekje laat verwilderen, laat zijn eigen geweten verwilderen. De macht begrijpt dit niet. Zij zien kostenposten en risicoanalyses. Zij zien niet dat de wortels van de beuken verbonden zijn met de botten van hen die hier rusten.

De nazaat moet begrijpen dat de strijd niet gaat om tuinonderhoud, maar om de soevereiniteit van de herinnering. In een wereld die alles wil vloeibaar maken, is de harde grond van het slib de enige houvast. De spade gaat dieper dan de top laag van het blad. Hij snijdt door de lagen van onverschilligheid die de afgelopen decennia als een verstikkende deken over het terrein zijn gelegd. Het rechtzetten van de schutting is een oorlogsverklaring aan de cynische distantie. Het is het opeisen van de ruimte voor de komende zeven generaties. Want als wij vandaag niet waken, wie zal er dan morgen nog weten dat hier ooit mensen hebben geleefd, hebben geleden en hebben gehoopt?

De wind steekt op vanaf de zee en draagt de geur van zout en rottend wier mee. Het slib onder de nagels van de curator is het enige sieraad dat ertoe doet. De aristocratie van het slib vraagt geen applaus, zij vraagt om de handeling. De proloog loopt ten einde; de waarnemer is getransformeerd tot de actor. De blik is scherpgesteld, de spade staat in de grond. Het boek van de werkelijkheid wordt niet geschreven met inkt, maar met de tucht van de fysieke arbeid. PELLE keert zich af van de schaduw en kijkt naar de plek waar maandag de eerste echte ingreep zal plaatsvinden. De tuchtroede van de wet mag dan dreigen in de stad, hier regeert de wet van de spade.

De stem van de spade

De macht verschuilt zich achter glas en wet, terwijl de curator de eerste spade zet.

*Geen plan van aanpak dat de schande wast, wanneer men niet op
de eigen wortels past.*

*De flessen in de zak, het mos van de steen, wij trekken de grens
door het heden heen.*

*Twee generaties in de diepe grond, wachten op de zorg die men
hier ooit vond.*

*Het slib wordt hard, het licht wordt fel, wij spelen de handeling,
niet het spel.*

Hoofdstuk 1

Schijnbewegingen in de polder

De polder is geen landschap, maar een gemoedstoestand. Het is de weigering om te kiezen, verpakt in de taal van de redelijkheid. In de glazen torens waar de besluiten over het terrein worden genomen, regeert de consensus van de traagheid. Men noemt het 'draagvlak creëren', maar PELLE ziet het als een georganiseerde vorm van wegstijgen. Elke vergadering is een ritueel waarbij de rauwe werkelijkheid van de verzakte schutting wordt gladgestreken met beleidstermen. De macht is daar niet langer een persoon, maar een diffuus proces geworden. Niemand is verantwoordelijk, want iedereen is betrokken. Dit is de architectuur van de schijnbeweging: men beweegt veel, maar men verplaatst niets.

PELLE observeert de manager die met een air van gewichtigheid spreekt over de 'strategische heroriëntatie' van het zorgvastgoed. De manager draagt een pak dat de geur van het slib moet maskeren en spreekt in zinnen die eindigen op een vraagteken, om de deur voor een definitief oordeel altijd op een kier te houden. Voor deze functionaris is het begraafplaatsje een anomalie in de dataset. Het past niet in de categorie 'benutbaar oppervlak' en het is geen 'exploitabel object'. Het is een herinnering aan de sterfelijkheid in een systeem dat volledig is gericht op de illusie van de eeuwige groei. De manager knikt begripend wanneer PELLE spreekt over de morele plicht, maar zijn ogen dwalen al af naar de volgende slide op zijn scherm. Het is de cynische